

Sygn. akt IV CZ 59/20

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Monika Koba (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku A. K.
przy uczestnictwie M. M.
o zniesienie współwłasności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 września 2020 r.,
zażalenia uczestnika postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 9 czerwca 2020 r., sygn. akt I Ca (...) (I WSC (...)),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 9 czerwca 2020 r. Sąd Okręgowy w Z. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika M. M. od postanowienia tego Sądu z dnia 29 stycznia 2020 r. oddalającego jego apelację i odrzucającego apelację wnioskodawczyni A.K. od postanowienia Sądu Rejonowego w H. z dnia 29 października 2019 r. wydanego w sprawie o zniesienie współwłasności.

Przyczyną odrzucenia skargi było stwierdzenie, że wartość przedmiotu zaskarżenia została oznaczona w apelacji uczestnika na kwotę 58.754 zł, nie sięga zatem granicy 150.000 zł, od której zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. dopuszczalna jest skarga kasacyjna w sprawach o zniesienie współwłasności.

Wprawdzie w skardze kasacyjnej uczestnik określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 173.360 zł, ale wobec oddalenia jego apelacji w całości, wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może być oznaczona na kwotę wyższą niż w apelacji.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący, domagając się jego uchylenia, zarzucił naruszenie art. 19 § 1 oraz art. 519¹ § 4 pkt. 4 k.p.c. przez ich błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie może być wyższa niż określona w apelacji, w sytuacji w której wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczona została w skardze kasacyjnej, jako kwota wartości przedmiotu sprawy, która została ustalona przez sąd w postanowieniu co do istoty sprawy, a którą to kwotę skarżący w całości kwestionuje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego, w sprawach działowych do których należą sprawy o zniesienie współwłasności, wartością przedmiotu zaskarżenia nie jest wartość całego dzielonego majątku, ale wartość interesu majątkowego, którego dotyczy zaskarżenie. Z reguły nie może ona przekraczać wartości udziału w majątku podlegającym podziałowi uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną nawet, gdy orzeczenie zaskarżono w całości (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl.). Wyjątek od tej zasady zachodzi, gdy skarżący podważa zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60, z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZ 88/06, niepubl., z dnia 24 lipca 2008 r., IV CZ 53/08, niepubl., z dnia 6 maja 2010 r., II CZ 38/10, niepubl., z dnia 1 czerwca 2011 r. II CZ 27/11, niepubl., z dnia 7 listopada 2014 r., IV CZ 73/14, niepubl., z dnia 18 marca 2015 r., I CZ 22/15, niepubl., z dnia 6 grudnia 2016 r., V CSK 275/16, niepubl., z dnia 14 marca 2017 r., II CZ 161/16, niepubl., z dnia 26 października 2017 r., II CZ 64/17, niepubl., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 670/17, niepubl., i z dnia 23 marca 2018 r., I CZ 33/18, niepubl.).

Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2008 r., IV CZ 53/08, z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15, niepubl., z dnia 18 marca 2015 r., III CSK 419/14, niepubl., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl., i z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14, niepubl.).

W sytuacji gdy skarżący składał apelację od postanowienia Sądu pierwszej instancji, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną może jedynie odpowiadać wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w apelacji, o ile została ona oddalona w całości, nie jest natomiast możliwe określenie jej na kwotę wyższą. Założenie to może podlegać wyjątkom w sytuacji, gdy apelacja została złożona nie tylko przez uczestnika, ale także przez wnioskodawczynię lub wartość przedmiotu zaskarżenia została określona w apelacji wadliwie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2014 r., III CZ 11/14, niepubl., z dnia 6 maja 2010 r., II CZ 38/10, niepubl., z dnia 30 maja 2007 r., IV CSK 120/07, niepubl., i z dnia 22 kwietnia 2002 r., UZ 11/02, OSNP - wkł. 2002, nr 17, poz. 7).

W rozpoznawanym przypadku uczestnik zaskarżył postanowienie Sądu pierwszej instancji tylko w zakresie wysokości orzeczonej na jego rzecz spłaty, a wartość przedmiotu zaskarżenia określił w apelacji na kwotę 58.745 zł (k. 320 - 321). U podstaw stanowiska uczestnika legło stwierdzenie, że Sąd pierwszej instancji bezzasadnie pomniejszył należną mu spłatę o wartość spłacanego kredytu hipotecznego. W konsekwencji nie kwestionując przedmiotu podziału, wartości przedmiotu zniesienia współwłasności (173.360 zł), ani sposobu podziału, domagał się jedynie zwiększenia należnej mu spłaty o kwotę 58.745 zł, jako różnicy między kwotą jego zdaniem należną - 86.680 zł ($173.360 : \frac{1}{2}$), a kwotą przyznaną przez Sąd Rejonowy - 27.935 zł (86.680 zł - 27.935 zł).

W skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia określono na kwotę 173 360 zł, a precyzując zakres zaskarżenia wskazano, że postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżono w całości, choć w istocie podstawy skargi i jej

argumentacja odnoszą się jedynie - analogicznie, jak w apelacji - do wysokości orzeczonej na rzecz skarżącego spłaty.

Kwestionowanie rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w zakresie, w jakim Sąd ten odrzucił apelację wnioskodawczyni, jest niedopuszczalne. Od postanowienia o odrzuceniu apelacji przysługuje zażalenie, a nie skarga kasacyjna - art. 394¹ § 2 k.p.c. (aktualnie art. 394² § 1 k.p.c.), a uczestnik nie ma interesu prawnego w jego wywiedzeniu, skoro jest to rozstrzygnięcie dla niego korzystne.

Interes majątkowy uczestnika w zaskarżeniu orzeczenia może odpowiadać jedynie jego nieuwzględnionej apelacji, nie może zatem przekraczać kwoty 58.745 zł. Wartości przedmiotu zaskarżenia nie może natomiast stanowić kwota 173.360 zł wskazana w skardze kasacyjnej, odpowiadająca wartości dzielonego majątku. Wobec tego, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie może być podana dowolnie, tak aby uzyskać prawo do wniesienia skargi kasacyjnej, a rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia na którą mogłaby opiewać skarga kasacyjna (58.745 zł) nie przekracza progu, o którym mowa w art. 519¹ § 4 pkt. 4 k.p.c., zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.